

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA: SUUN MIKROBIOLOGIA

Sisällys

Polikliinisen vastaanoton pitäminen.....	2
Bakteeriviljely	4
Mikrobilääkkeen valinta.....	6
Mikrobilääkityksen käyttöaiheet bakteeritaudeissa.....	8
Mikrobitartuntojen hallinta suun terveydenhuollon yksikössä	10

Polikliinisen vastaanoton pitäminen

Lyhyt kuvaus

Osa ottaa anamneesin riittävässä laajuudessa, tutkia potilaan ja tehdä sairauskertomusmerkinnät sekä tunnistaa konsultaatiota vaativat tilanteet.

Määritelmä ja rajoitukset

- Osa ottaa anamneesin riittävässä laajuudessa huomioiden erityisesti tutkittava sairaus ja sen hoito
- Tekee asianmukaiset sairaskertomusmerkinnät
- Tunnistaa konsultaatiota vaativat tilanteet
- Osa kertoo potilaalle sairaudesta, tutkimustuloksista ja jatkosuunnitelmasta
- Osa huomioida potilaan ikätason ja terveydentilan vuorovaikutuksessa

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Sairauden tai hoidon kannalta olennainen asia jää anamneesissa selvittämättä, statuksessa huomaamatta tai merkitsemättä sairauskertomukseen. Ei osaa kertoa sairaudesta tai sen hoidosta potilaalle ymmärrettävästi.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Ammatillinen osaaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- **Valmistautuminen potilaan tapaamiseen**
 - Potilasasiakirjoihin tutustuminen (aiemmat merkinnät, lähete, tutkimustulokset)
 - Tiedon hankinta
- **Vastaanottokäynti**
 - Potilaan yksilöllisesti huomioiva vuorovaikutus
 - Anamneesi
 - Kliininen tutkimus
 - Tekee tarvittaessa konsultaatiot

- Osaa tulkita löydökset ja tutkimustulokset ja kertoo niistä potilaalle ymmärrettävästi
- Osaa tehdä tarvittavat lähetteet ja lausunnot
- Suunnittelee jatkohoidon/ -tutkimukset
- **Vastaanoton jälkeen**
 - Osaa tehdä sairauskertomusmerkinnät
 - Huolehtii palautteen lähettämisestä lähetteen tekijälle ja muille tahoille tarvittavassa laajuudessa

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Poliklinikkakäyntien seuraaminen
- Potilasasiakirjamerkinnät

Arviointimenetelmät

- Poliklinikkakäyntien seuraaminen
- Potilasasiakirjamerkintöjen läpikäyminen
- Potilastapauskeskustelut

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso, kun koulutus alkaa kliinisessä työssä

Bakteeriviljely

Lyhyt kuvaus

Osaa bakteeriviljelyn periaatteet suun ja leukojen alueen näytteistä preanalytiikasta näytevastaukseen.

Määritelmä ja rajoitukset

- Hallitsee bakteeriviljelynäytteen näytteenoton indikaatiot ja tekniikan teoreettisella tasolla
- Tuntee näytekuljetuksen ja säilytyksen vaatimukset
- Osaa bakteeriviljelyn ja näytevastauksen lausumisen periaatteet

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Ei tunnista tilanteita, joissa bakteeriviljely on suositeltava tutkimus
- Ei tiedä näytteenottotekniikoita eri kliinisissä infektioissa tai näytekuljetuksen- ja säilytyksen vaatimuksia. Väärä toimintatapa voi johtaa bakteeriviljelytutkimuksen epäonnistumiseen.
- Ei hallitse bakteeriviljelyn periaatteita eikä osaa antaa kliinisesti mielekkäitä lausuntoja

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Tiedon hallinta ja oppiminen
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Osaa ohjeistaa bakteeriviljelynäytteen ottoa, kuljetusta ja säilytystä
- Osaa havaita mahdolliset virhelähteet bakteeriviljelynäytteissä siinä laajuudessa, mitä laboratorion käsien on mahdollista
- Hallitsee bakteeriviljelyn periaatteet
- Osaa näytevastauksen lausumisen periaatteet
- Tunnistaa konsultaatiota vaativat tilanteet

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Useiden eri näytteiden tutkimisen ja vastaamisen seuraaminen

Arviointimenetelmät

- Näytteiden tutkimisen seuraaminen
- Näytevastausten läpikäynti

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso, kun koulutus alkaa mikrobiologian laboratoriossa

Mikrobilääkkeen valinta

Lyhyt kuvaus

Osaa suun ja leukojen bakteeri-infektioissa huomioon otavat mikrobilääkevalintoihin vaikuttavat seikat.

Määritelmä ja rajoitukset

- Tietään suun ja leukojen infektioita aiheuttavat bakteerit
- Tietää suun ja leukojen eri bakteeri-infektioihin soveltuvat lääkkeet
- Tunnistaa sairaus- ja potilaskohtaiset tekijät, joilla on vaikutusta lääkevalintaan
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkärää

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Ei tiedä, mitkä mikrobilääkkeet ovat sopivia suun ja leukojen infektioissa käytettäväksi. Ei osaa yleisiä tai potilaskohtaisesti mikrobilääkkeiden määräämisessä huomioon otettavia periaatteita.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Tiedonhallinta ja oppiminen
- Vuorovaikutustaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Valitsee lääkkeen käyttösyyn huomioiden sopivan lääkkeen
- Lääke on mikrobiologisesti riittävän kattava, mutta ei liian laajakirjainen
- Huomioi lääkevalinnassa potilaskohtaiset rajoitukset

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Poliklinikkakäyntien seuraaminen
- Potilasasiakirjamerkinnot

Arviointimenetelmät

- Poliklinikkakäyntien seuraaminen
- Potilasasiakirjamerkintöjen läpikäyminen
- Potilastapauskeskustelut

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Eriytyvä vaihe

Mikrobilääkityksen käyttöaiheet bakteeritaudeissa

Lyhyt kuvaus

Osoo tunnistaa tilanteet, joissa mikrobilääkitys on tarpeellinen.

Määritelmä ja rajoitukset

- Tunnistaa mikrobilääkitystä vaativat tilanteet
- Valitsee tilanteeseen sopivan mikrobilääkityksen
- Osoo määrittää mikrobilääkityksen annostelun ja hoidon keston
- Osoo tunnistaa potilaskohtaisesti ne tekijät, jotka puoltavat mikrobilääkkeen käyttöä tai sen käyttämättä jättämistä
- Osoo tarvittaessa konsultoida erikoislääkärää

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Ei hallitse mikrobilääkkeiden eri käyttötapoja (profylaksi/jatkettu profylaksi/infektion hoito)
- Ei osoo potilaskohtaisesti arvioida milloin mikrobilääkitys on tarpeen tai miten se pitäisi toteuttaa

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Tiedon hallinta ja oppiminen
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tunnistaa tilanteet, joissa mikrobilääkitys on tarpeen
- Hallitsee mikrobilääkkeiden käytön potilaskohtaiset tekijät huomioiden
 - profylaksi/ jatkettu profylaksi/ mikrobilääkehoito
 - lääkevalinta
 - suun kautta / suoneen annostelu
- Osoo määrätä tarvittavat turvakoheet
- Tunnistaa konsultaatiota vaativat tilanteet

- Osaa ohjeistaa potilaan
- Huolehtii tarvittaessa yhteistyötahojen informoinnin

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Poliklinikkakäyntien seuraaminen
- Potilasasiakirjamerkinnot

Arviointimenetelmät

- Poliklinikkakäyntien seuraaminen
- Potilasasiakirjamerkintöjen läpikäyminen
- Potilastapauskeskustelut

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Erikoistumiskoulutuksen loppuvaihe

Mikrobitartuntojen hallinta suun terveydenhuollon yksikössä

Lyhyt kuvaus

Hallitsee mikrobien tartuntareitit ja tartuntateiden katkaisun keinot suun terveydenhuollon yksikössä.

Määritelmä ja rajoitukset

- Ymmärtää mitkä mikrobit voivat tarttua/levitä ja mitkä ovat näiden eri mikrobien tarttumistavat suun terveydenhuollon yksikössä
- Hallitsee tartunnantorjunnan periaatteet
- Tunnistaa tavanomaisista varotoimista poikkeavia käytänteitä edellyttävät tilanteet

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Ei tiedä, mitkä mikrobit voivat tarttua suun terveydenhuollon yksikössä ja miten kyseiset mikrobit tarttuvat. Ei ole riittävää osaamistasoa eri mikrobien tartuntareittien katkaisemisesta.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Tiedon hallinta ja oppiminen
- Yhteistyötaidot
- Terveyden edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tietää miten mikrobit tarttuvat/leviävät suun terveydenhuollon yksikössä, ellei tartunnantorjuntatoimenpiteitä noudateta
- Hallitsee suun terveydenhuollossa noudatettavat tavanomaiset varotoimet
- Tunnistaa tilanteet, joissa tavanomaiset varotoimet eivät riitä
- Tunnistaa konsultaatiota vaativat tilanteet

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Ajankohtaisiin toimintaohjeisiin perehtyminen ja niiden noudattaminen omassa työssä
- Vastaanottohuoneen avaamisessa, potilasvaihdossa ja huoneen sulkemisessa noudatettavien toimenpiteiden seuraaminen
- Tartunnantorjuntaohjeisiin perehtyminen
- Potilastapauskeskustelut

Arviointimenetelmät

- Vastaanoton seuraaminen
- Keskustelu kuvitteellisista tartunnantorjunnan riskitilanteista ja niiden hallitsemisesta

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Eriytyvä vaihe

Kirjallisuus

- [Ohje suun terveydenhuollon tartunnantorjuntaan](#)